

Gemeente Gennep
Ellen Hoffmannplein 1
6591 CP Gennep
Nederland

Bezirksregierung Düsseldorf
t.a.v. Herr S. Weiss
Postfach 300865
40408 Düsseldorf

Betreft: zienswijze op 18^e wijziging Regionalplan Düsseldorf

Gennep, 22 april 2025

Geachte heer Weiss,

Allereerst willen wij u hartelijk danken voor uw brief van 13 maart jl, waarin u ons informeert over de tweede inspraakronde naar aanleiding van de 18^e wijziging van het Regionalplan Düsseldorf. In juni 2024 hebt u ons reeds de mogelijkheid geboden om te reageren op het eerste concept voor de wijziging van het Regionalplan. Ditmaal maken wij wederom graag van de gelegenheid gebruik om te reageren op de voorgestelde wijzigingen.

Onze zienswijze van 2024 had betrekking op het opnemen van voorkeursgebieden voor windturbines in het Reichswald (Kra01, Kra02, Kra03 en Kra04). Een uniek bosgebied dat bekend staat om zijn hoge natuurlijke, landschappelijke, recreatieve en cultuurhistorische waarden. Het belang van het Reichswald gaat verder dan alleen Duitsland. Helaas hebben wij moeten constateren dat het nu voorliggende plan het nog steeds mogelijk maakt om in dit bijzondere gebied windturbines te bouwen.

Net als u zijn wij doordrongen van de urgentie van het klimaatprobleem en de noodzaak locaties aan te wijzen voor de opwekking van windenergie. Om klimaatverandering tegen te gaan zijn ingrepen in het landschap noodzakelijk, en deze ingrepen zijn niet altijd pijnloos. Wij, de Nederlandse grensgemeenten Berg en Dal, Mook en Middelaar en Gennep, zijn echter van mening dat de negatieve gevolgen van de plaatsing van windturbines in het Reichswald voor de biodiversiteit, woonbaarheid en recreatie in en rondom het Reichswald onevenredig groot zijn. Met deze zienswijze willen wij er bij u op aandringen de voorkeursgebieden in het Reichswald te schrappen uit het Regionalplan.

Bouw van windturbines raakt onze belangen

We dienen deze zienswijze in, omdat de bouw van windturbines in het Reichswald onze belangen op het gebied van natuur, landschap en economie raakt. De invloed van de windturbines blijft niet beperkt tot de Duitse grens. Zo zijn de windturbines juist vanaf Nederlands grondgebied tot in de

verre omtrek waarneembaar. Dat heeft een negatieve invloed op het woon- en leefklimaat van onze bewoners. Maar ook raakt dit onze recreatieondernemers. De bouw van de windturbines tast het bijzondere landschap substantieel aan, waardoor het een stuk minder aantrekkelijk wordt om in dit deel van Nederland te recreëren. Ook de natuur in Nederland heeft straks te lijden onder de bouw van de windturbines. In deze zienswijze gaan we verder in op onze argumenten.

Aanvulling op eerder ingediende zienswijze

Deze zienswijze is een aanvulling op de eerder ingediende zienswijze (zie bijlage 1). Argumenten die in de eerste zienswijze staan herhalen we daarom niet. We verwachten dat onze eerste zienswijze ook betrokken wordt bij de uiteindelijke besluitvorming.

Onevenwichtige motivering

Uw keuze om rond de Kartenspielerweg voorkeurs- dan wel versnellingsgebieden voor windturbines (hierna voorkeursgebieden) aan te wijzen is in onze ogen onevenwichtig gemotiveerd. In de motivering beargumenteert u waarom een groot deel van het Reichswald wordt uitgesloten voor de plaatsing van windturbines. Deze argumenten zijn echter niet van toepassing verklaard op de voorkeursgebieden langs de Kartenspielerweg. Hieronder leggen wij uit waarom uw motivering in onze ogen onevenwichtig is.

Uitsluitingsgebieden in het Reichswald

Om een aantal redenen zijn in het Reichswald uitsluitingsgebieden aangewezen. In deze gebieden mogen geen windturbines worden gebouwd. Daarbij zijn de volgende argumenten gebruikt:

- het Reichswald is het enige grote aaneengesloten bosgebied op de linkeroever van de Nederrijn;
- ruimte voor uitwisseling van soorten binnen het Reichswald en richting Nederland;
- bescherming lokaal voorkomende diersoorten;
- recreatie in het Reichswald;
- zeer hoge landschappelijke waarde die beschermd dient te worden;
- hoge cultuurhistorische waarde;
- voorkomen van een visueel front in een gebied met een hoge landschappelijke waarde.

Alle bovengenoemde argumenten zijn volgens ons ook van toepassing op de voorkeursgebieden langs de Kartenspielerweg. Ook de zuidelijke grens van het Reichswald heeft een zeer hoge ruimtelijke kwaliteit, net als de westelijke grens nabij de kern Breedeweg. Het landschap dat onze gemeenten met Duitsland verbindt is uniek in zijn gevarieerdheid en ecologische waarde. Het Reichswald vervult in dit landschap een cruciale ecologische functie. Het Reichswald verbindt de verschillende natuurgebieden aan beide zijden van de grens met elkaar: het waterrijke Koningsven-De Diepen in Gennep, de bos- en heidegebieden Jansberg en Mookerheide in Mook en Middelaar en de natte graslanden van Ketelbroek en Bruuk in Berg en Dal. Deze aspecten zijn in uw onderbouwing buiten beschouwing gelaten. Dit grensoverschrijdende ecologisch belang is in uw onderbouwing volledig buiten beschouwing gelaten. Vanuit ecologisch perspectief liggen het zuidelijk en westelijk deel van het Reichswald helemaal niet perifeer.

Natuurschade

De plaatsing van windturbines vormt een serieuze belemmering voor de uitwisseling van soorten binnen en buiten het Reichswald. Het Reichswald is broed- en foerageergebied voor beschermde soorten als de havik, wespandief en oehoe. Vogeltellingen wijzen bovendien uit dat het Reichswald op een belangrijke noord-zuid trekroute ligt en daarmee een belangrijk gebied voor trekvogels is. In 2024 vlogen tijdens de vogeltrek alleen al meer dan 2.000 ooievaars over het Reichswald. In tegenstelling tot wat in de motivering staat, vliegen trekvogels vaak op de hoogte van de wieken van de windturbines. Door de draaisnelheid van deze wieken – hoe verder van de as, hoe hoger de

snelheid – kunnen de vogels in aanvaring komen met de wieken of ten prooi vallen aan de luchtverplaatsing achter de wieken.

Menselijke activiteit

De Kartenspielerweg is als voorkeursgebied aangewezen vanwege de perifere ligging binnen het Reichswald. U onderbouwt deze keuze met de opmerking dat het landschap langs de zuidgrens van het Reichswald is aangetast door antropogene ingrepen in de vorm van afgravingen. Vanuit oogpunt van ruimtelijke structuur is de aan de zuidrand gelegen Kartenspielerweg daarom een logische locatie voor industriële ingrepen in het Reichswald. Dit argument is in onze ogen echter gebaseerd op een verkeerde voorstelling van zaken. U gaat hierbij namelijk voorbij aan het feit dat de afgravingen bij de Diepen en de Banen onderdeel zijn van een langdurig ontwikkeltraject waaruit op termijn een beschermd waterrijk natuurgebied zal ontstaan. Hierover zijn al bij aanvang van de werkzaamheden afspraken gemaakt met Natuurmonumenten, dat het beheer van het gebied op termijn op zich neemt. De overgang tussen enerzijds het hoger gelegen Reichswald en de nieuwe natte natuur gaat dankzij deze ontwikkeling leiden tot een toename van biodiversiteit. De overgang tussen enerzijds het hoger gelegen Reichswald en de nieuwe lager gelegen natte natuur zorgt straks voor een toename van de biodiversiteit in beide gebieden.

Gelet op het voorgaande kunnen de afgravingen niet aan de motivering van de aanvaardbaarheid van windturbines ten grondslag worden gelegd. Onderzoeken wijzen nu al uit dat de biodiversiteit in het gebied rond de zandafgraving is toegenomen. Tussen de afgravingen en het Reichswald is al nieuwe natuur aangelegd. Zo nestelen er in het gebied honderden oeverwaluwen. Deze oeverwaluwen foerageren ook in en boven het Reichswald. Wat uit de motivering bovendien niet naar voren komt is dat er tussen het Reichswald en het gebied rond de zandafgraving een hoogteverschil aanwezig is van 30 tot 40 meter. Dit redelijk abrupte hoogteverschil zorgt voor een landschappelijk unieke aanblik. De zandafgraving tast deze aanblik nauwelijks aan. Dit in tegenstelling tot windturbines, die gezien het aanwezige hoogteverschil straks 300 meter boven het maaiveld uittorenen.

Zicht op het Reichswald vanaf de Hondsiepsebaan

Afgraving De Banen

Zichtbaarheid

U stelt in uw onderbouwing dat de zichtbaarheid van windturbines als puntgebruik langs de 'perifere' Kartenspielerweg beperkt is. Het ontstaan van een 'visueel front' wordt op de aangewezen locaties voorkomen. Ook hier gaat u voorbij aan het perspectief vanaf Nederlandse zijde van de grens. Voor ons, gemeenten die zich regionaal profileren als 'groen' en in belangrijke mate afhankelijk zijn van recreatie en toerisme, is de landschappelijke waarde van juist de locaties die u hebt aangewezen als voorkeursgebied van onschatbaar belang.

Voorts stelt u de tijdelijkheid van windturbines tegenover de permanente aantasting van het landschap door de afgravingen. Deze stelling verbaast ons, de vergelijking met de afgravingen gaat in onze ogen mank. Ten eerste wordt zoals eerder beschreven de zandafgraving na voltooiing omgezet naar natuur. Ten tweede beschrijft u niet of de windturbines ook ondergronds worden verwijderd. Dit suggereert dat de funderingen ook na ontmanteling van de turbines zelf in de grond blijven zitten. Ten derde kan een zandafgraving bovengronds ook eenvoudig worden ontmanteld zonder resten achter te laten.

Gezondheid

Windturbines hebben effect op de gezondheid van mensen door het geluid dat windturbines produceren en de slagschaduw. Aangezien de windturbines vlakbij de grens worden gebouwd, hebben de windturbines ook gezondheidseffecten op Nederlands grondgebied. Wij vertrouwen er op dat u voor onze inwoners dezelfde gezondheidsnormen hanteert als voor de inwoners van uw Bezirk.

Ruimtebeslag

Een aantasting van een rand van het Reichswald is een aantasting van het gehele Reichswald. U reduceert de impact van windturbines op de aangewezen voorkeursgebieden door te vermelden dat het slechts om een gering percentage van de totale oppervlakte van het Reichswald gaat. Daarmee laat u buiten beschouwing dat de uitstraling van de windturbines een veelvoud is van de oppervlakte die de windturbines op de grond in beslag nemen; door het geluid van de wieken, de slagschaduw, de zichtbaarheid, zoals hierboven benoemd, en de impact op de ecologie in het omliggende gebied en op trekvogels.

Natura 2000-gebieden

De voorliggende wijziging Regionalplan is uitgebreid onderzocht. Toch missen wij een gedegen onderzoek naar het effect van de bouw van windturbines aan de Kartenspielerweg op de Natura 2000 gebieden Bruuk, Sint Jansberg en Zeldersche Driessen. Deze gebieden zijn Europees beschermd. Het is niet duidelijk wat de impact is van de bouw van windturbines op de bijzondere en kwetsbare natuur in de betreffende gebieden.

De natuur in de Bruuk is afhankelijk van kwelstromen vanuit het Reichswald. Voor de windturbines is een flink fundament nodig. De bouw en exploitatie van windturbines kunnen ingrijpende gevolgen hebben voor de bodemstructuur en grondwaterstromen. Snijden deze fundamente straks de kwelstromen af? Ook komt in de betreffende natuurgebieden flora voor die stikstofgevoelig is. Er zal een onderzoek moeten plaatsvinden waaruit blijkt dat de stikstofdepositie in deze gebieden bij de bouw van windturbines niet toeneemt. Tenslotte willen we opmerken dat in de betreffende Natura 2000 gebieden beschermde soorten voorkomen die ook foerageren in het Reichswald. Dit foerageergebied mag niet aangetast worden.

Alternatieve locaties

In de motivering schrijft u dat het aanwijzen van de voorkeursgebieden in het Reichswald noodzakelijk is om een eerlijke verdeling te krijgen en om te voldoen aan de vereiste oppervlaktebijdrage. Het aanwijzen van voorkeursgebieden is een afweging van de Regionalrat. Het eerste concept voor de wijziging Regionalplan bevatte meer voorkeursgebieden dan in de versie die nu ter consultatie voorligt. Dat betekent dat er wel degelijk ruimte is om voorkeursgebieden te schrappen. Wij staan dan ook niet achter het argument, dat er geen alternatieve locaties zijn om het Reichswald te vrijwaren van windturbines.

Vorbelastung

Wij hebben er geen vertrouwen in dat bij het ongewijzigd vaststellen van het Regionalplan het blijft bij alleen windmolens langs de Kartenspielerweg. U schrijft dat het, ondanks het rapport van de LANUV, niet in de planning ligt om meer delen van het Reichswald aan te duiden als voorkeursgebied voor windturbines. Aan deze stelling hechten wij weinig waarde. Ten mag elk democratisch gekozen bestuur een eigen afweging maken; oezeggingen uit het verleden bieden daarom geen garantie voor de toekomst. Ten tweede kunnen met dezelfde argumenten voor de Kartenspielerweg ook andere gebieden binnen het Reichswald worden aangewezen als voorkeursgebied. Want als het ene perifeer gelegen gebied geschikt is, waarom dan ook niet het andere perifeer gelegen gebied? Bestaande windturbines in het Reichswald en de LANUV-studie bieden projectontwikkelaars voldoende grond om af te dwingen dat ook elders in het Reichswald windturbines gebouwd mogen worden. Wij zijn van mening dat de plaatsing van windturbines in het Reichswald – ook aan de rand – de natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische integriteit van het gebied aantast. Hiermee luidt u het begin van het einde in van het Reichswald als essentiële schakel in een uniek natuurgebied in het noordwesten van het Bezirk Düsseldorf, het zuidoosten van Gelderland en Noord-Limburg.

Klimaatcrisis

U onderbouwt uw keuze voor voorkeursgebieden in een natuurgebied met het argument dat oplossingen voor de klimaatproblematiek ook bijdragen aan het oplossen van de biodiversiteitscrisis. Wij zijn het daar volledig mee eens. Door echter een waardevol natuurgebied op te offeren voor de opwekking van schone energie houdt de bewering dat de biodiversiteit hiervan profiteert geen stand en handelt u in strijd met uw eigen principe.

Conclusie

Mede uit oogpunt van goed nabuurschap dringen we er met klem bij u op aan om de voorkeursgebieden langs de Nederlandse grens uit het Regionalplan te schrappen. Wij hopen met bovenstaande argumenten voldoende duidelijk te hebben gemaakt dat de plaatsing van windturbines langs de Kartenspielerweg onze gezamenlijke belangen op het gebied van natuurbescherming, landschap en recreatie ingrijpend zou schaden. Onze natuur houdt niet op bij de grens. Wij zijn graag bereid met u samen te werken om haar te behouden en versterken, om onze groene grensregio nog aantrekkelijker en biodiverser te maken dan ze al is.

Bestuurlijke toelichting

Wij lichten onze zienswijze bestuurlijk graag toe. Het liefste ontvangen wij u daartoe in het gebied zelf, zodat u het bijzondere landschap van het Reichswald en haar omliggende natuurgebieden zelf kunt waarnemen vanaf de Nederlandse kant van de grens. Uiteraard zijn wij ook bereid om naar Düsseldorf komen om onze zienswijze toe te lichten.

[invoegen afsluiting en ondertekening]